GHID METODIC

Daniela Ghițulescu

Strategii didactice de predare pentru integrarea elevilor cu CES

Costești

2021

Strategii didactice de predare pentru integrarea elevilor cu CES

Costești

2021

Autor

Profesor Daniela Ghițulescu

Tehnoredactare

Profesor Daniela Ghițulescu

Ilustrații

Profesor Daniela Ghițulescu

Lucrare editată cu sprijinul ICAR, prin proiectul Erasmus+ *Competențe digitale pentru incluziune social*, ca urmare a cursului *Designing Inclusive Learning Environments (ILE)to Support all Students (DILEs)*

Argument

Nevoile noii societăți sunt vizibile în mediul educațional actual, și tocmai pentru că aceste nevoi sunt în continuă schimbare, acest ghid se adresează celor care au nevoie de o îndrumare, un indiciu sau un punct de plecare: profesori, părinți, responsabili și persoane implicate activ.

Scopul ghidului este de a reprezenta un sprijin concret cadrelor didactice care întâmpină astfel de situații, prin descrierea de abordări și practici interesante de evaluare a nevoilor speciale de educație, pentru accelerarea educației incluzive pentru elevii cu CES.

Am planificat dezvoltarea de activități și instrumente specifice adresate cadrelor didactice cu scopul de a sprijini și îmbunătăți procesul de predare către elevii cu nevoi speciale de educație, și cu scopul de creștere a gradului de conștientizare a comunităților locale cu privire la nevoia de cooperare între factorii de decizie, furnizori de servicii, școli, formatori urmărindu-se un proces educativ mai calitativ și mai incluziv pentru elevii cu CES.

Activitățile prezentate au rolul de a sprijini bunele practici strânse și descrise în observația directă a procesului de învățare/predare, în vederea identificării posibilelor nevoi de formare ale cadrelor didactice și zone de îmbunătățit.

Prin aceste activități, pe baza unei abordări multilaterale, am colectat și definit în acest Ghid un set de resurse și link-uri pentru a sprijini cadrele didactice la adoptarea de acțiuni de îndepărtare a barierelor în calea educației prin implementarea de procese CES eficiente.

Ghidul poate fi, de asemenea, utilizat la model la nivel trans-național pentru a sprijini și accelera competențele de predare în domeniul CES; în plus, are ca scop sprijinirea strategiilor și practicilor dedicate elevilor cu CES.

Ghidul are la bază o abordare graduală prin care acțiunile sunt revizuite și rafinate ca și proces de înțelegere a nevoilor de sprijin ale unui elev. De fapt, cadrele didactice își evaluează, planifică, implementează și revizuiesc constant abordarea de predare către toți elevii și, acolo unde se identifică o posibilă nevoie educațională specială, acest proces ciclic ar trebuie să devină unul mai adaptat.

Profesor Daniela Ghițulescu

Cuprins:

1. **Introducere** ……**6**
2. **Bariere și dificultăți** ……..**6**

   Modelul medical și modelul social ……**7**
3. **Educație exclusivă, integrată și inclusivă** ……**8**
4. **Principalele dificultăți** ……. ……**.....9**

   Dislexia ……**9**

   Disgrafie ……**..12**

   Discalculie ……...…**13**

   ADHD ……..…**15**

   Autism ……**17**

   Studenții dăruiți/dotați ……**18**
5. **Mijloace și instrumente de a ajuta elevii** ……**19**

   Probleme de concentrare ……**19**

   Impulsivitate ……**20**

   Schimbări ……**20**

   Motivația ……**..21**
6. **Strategii de calmare pentru elevi – copii** ……**22**

   Instrumente de calmare pentru copiii mai mari …….……..**25**

   Strategii pentru adulții și copiii care se opun/refuză ……**26**

   Social Stories ……**29**
7. **Instrumente de evaluare** ……**30**

   Prezentarea orală ……..**31**

   Instrumente pentru a ajuta elevii la scris/citit ……..**31**
8. **Strategii de predare folositoare pentru elevii care învață a doua limbă** …..**32**

   Rezultate posibile ……**33**

   Centre de activități …….……**35**

   Crearea de teme/sarcini diferențiate ……**37**

   Taxonomia lui Bloom ……..**37**
9. **Indexul pentru includere** ……..**39**
10. **Instrumente ICT gratuite pentru profesori**……**41**

    Resurse ICT pentru limbi străine ……**42**

11. **Surse** ……..**45**

1. Introducere

Conform Organizației Mondiale a Sănătății există trei tipuri de deficiențe: deficiența, dizabilitatea și handicapul.

Deficiența reprezintă orice pierdere temporară sau permanentă sau anomalie a unei structuri sau funcții a corpului, fie că ea este fiziologică sau psihologică. O deficiență este o tulburare care afectează funcții care pot fi mentale - memorie, conștiință - sau senzoriale, interne - inimă, rinichi - sau externe - capul, trunchiul sau membrele.

Dizabilitatea este o restricție sau o incapacitate de a duce la îndeplinire o activitate într-un mod considerat normal pentru o ființă umană, fiind derivată, în principal dintr-o deficiență.

Handicapul este rezultatul unei deficiențe sau dizabilități care limitează sau împiedică realizarea unea sau mai multor activități considerate normale.

2. Bariere și dificultăți

Barierele care pot împiedica o persoană să îndeplinească cu succes activități considerate normale:

- Persoanele care nu învață în limba maternă;
- Dificultăți de învățare;
- Dislexia/dyscalculia;
- Diagnostice neuropsihiatrice;
- Diagnostice fizice;

- Persoane capabile de performanțe înalte;
- Probleme sociale;
- Probleme personale;
- Probleme în timpul liber;
- Imagine de sine scăzută;
- Stres/ perfecționism/anxietate;
- Teama de eșec;
- Dezinteres pentru subiect sau activitate;
- Prea dificil/ prea ușor;
- Lipsa viziunii în viitor sau lipsa scopurilor
- Dorința de a fi rebel;
- Dorința de a te alătura unui grup.

Bariere de mediu sau de atitudine:

- Acces limitat sau lipsa accesului la programe de intervenție timpurie;
- Profesorii, administrațiile școlilor sau inspectoratele școlare;
- Sistemele legale și de reglementare;
- Curriculum;
- Abordările didactice și materialul de predare/ învățare;
- Sistemul de evaluare și assessment;
- Mediul școlar și al clasei;
- Condiții sociale, economice și politice.

Modelul medical și modelul social

Abordarea poate fi structurată în 2 modele de gândire: modelul medical și modelul social.

Modelul medical are la bază:

- ✓ Copilul este de vină
- ✓ Diagnosticul
- ✓ Etichetarea
- ✓ Deficiența este în centrul atenției
- ✓ Evaluare continuă, monitorizare, programe de terapie impuse
- ✓ Segregare și servicii alternative
- ✓ Nevoile obișnuite puse în așteptare

- ✓ Re-acceptare dacă este suficient de normal sau excludere permanentă
- ✓ Societatea rămâne neschimbată

Modelul social de gândire cuprinde:

- ✓ Copilul este valorificat
- ✓ Punctele tari și nevoile sunt autodefinite și definite și de alții
- ✓ Identifică bariere și dezvoltă soluții
- ✓ Proiectarea unui program bazat pe rezultate
- ✓ Resursele sunt disponibile pentru servicii obișnuite
- ✓ Instruire pentru părinți și profesioniști
- ✓ Îngrijirea relațiilor
- ✓ Diversitatea este bine primită, copilul este inclus
- ✓ Societatea evoluează

Includerea este văzută ca procesul de adresare și răspuns la diversitatea de nevoi a tuturor elevilor prin creșterea participării la învățare, cultură și comunitate, și reducerea excluderii în și din educație.

Ea implică o serie de schimbări și modificări în context, abordări, structuri și strategii, cu o viziune comună care acoperă toți elevii de vârstă apropiată și convingerea că este responsabilitatea sistemului normal să educe toți copiii.

(UNESCO, 2005; Ainscow 2008; Armstrong et al., 2011)

3. Educație exclusivă, integrată și inclusivă

Educația exclusivă – atunci când elevii, care *nu sunt în stare* să se încadreze în curriculum sau regulilor școlii din orice motiv, sunt excluși. – nu are ca obiectiv includerea tuturor elevilor.

Educația integrată- când elevii cu dizabilități sau cu dificultăți de învățare participă la activități în școală. Copilul este acceptat în școală, dar, deseori, este învățat într-o clasă separată.

Educația inclusivă – când toți copiii, cu sau fără dizabilități participă și învață împreună în aceleași clase.

4. Principalele dificultăți

Principalele probleme cu care se pot confrunta elevii, și implicit profesorii acestora în procesul instructive-educativ, sunt:

- Dislexie
- Disgrafie/ disortografie
- Discalculie
- ADHD
- Autism
- Elevi superdotați

Copiii care au fost sau nu diagnosticați cu aceste tulburări sunt integrați în clase, și, ținând cont de simptomele specifice fiecărui caz în parte, profesorii trebuie să își adapteze stilul și metodele în așa fel încât obiectivele activității să fie atinse pentru fiecare elev, în funcție de posibilitățile individuale.

Dislexia

Dislexia este cea mai întâlnită afecțiune întâlnită la elevi. Ea nu este o boală, ci o dizabilitate de învățare care pare să se transmită în familie. Aproximativ 40% dintre frații persoanelor cu dislexie întâmpină dificultăți de citire. De asemenea, aproape 49% dintre părinții copiilor cu dislexie au și ei această dificultate de învățare. Cercetările au descoperit o legătură între dislexie și gena DCDC2, care afectează modul în care creierul procesează citirea și limbajul, precum și factorii de risc din mediu.

Unii experți cred că între 5% și 10% din populatie are dislexie, în timp ce alții consider că 17% dintre oameni prezintă dificultăți de citire.

Studiile arată că dislexia apare din cauza modului în care creierul procesează informațiile. Testele imagistice arată că atunci când oamenii cu dislexie citesc, folosesc diferite părți ale creierului decât persoanele fără dislexie. De asemenea, creierul persoanelor cu dislexie pare că nu funcționează eficient în timpul lecturii, fapt care îngreunează cititul.

Factorii de risc pentru dislexie:

- Istoric familial de dislexie sau alte dizabilități de învățare
- Nașterea prematură sau greutatea scăzută la naștere

- Expunerea în timpul sarcinii la nicotină, medicamente, alcool sau infecții care pot modifica dezvoltarea creierului la făt
- Diferențe individuale în părțile creierului care influențează citirea

Tipuri de dislexie:

Dislexia poate fi împărțită în diferite subtipuri. Toate aceste subtipuri implică diferențierea dificultăților de a citi în funcție de deficiențe. Astfel, se deosebesc: deficitul fonologic semnificativ, indiferent dacă există un deficit de înțelegere a textului sau de viteza de citire a textului, deficitul de viteză și deficitul de înțelegere. În practică, majoritatea persoanelor cu dislexie au cel puțin două dintre aceste deficite de citire:

Deficit fonologic - dificultate la decodarea sau asamblarea corectă a cuvintelor în funcție de sunetele din care sunt compuse

Deficit de viteză / de numire a cuvântului - citire lentă, utilizarea slabă a cuvintelor văzute. Un cuvânt văzut este un cuvânt care este recunoscut vizual instantaneu de cititor.

Deficit de înțelegere – înțelegere slabă a ceea ce tocmai a fost citit.

Cele mai comune tipuri de dislexie (în funcție de deficitul de citire) sunt:

Dislexia fonologică - persoana are dificultăți în a descompune cuvintele în unități mai mici, ceea ce face dificilă potrivirea sunetelor cu forma scrisă. Aceasta este cunoscută și sub numele de dislexie disfonică sau dislexie auditivă.

Dislexie de suprafață - persoana nu poate recunoaște vizual un cuvânt, ceea ce îngreunează memorarea și învățarea lui. Aceasta este uneori numită dislexie didactică sau dislexie vizuală.

Deficit de denumire rapidă - persoana nu poate numi rapid o literă sau un număr atunci când le vede.

Dislexie cu deficit dublu - persoanei îi este greu să izoleze sunetele și să numească litere și numere.

Uneori, oamenii întâmpină greutăți în a deosebi stânga de dreapta. Mulți numesc această dizabilitate „dislexie direcțională”, însă nu este un tip de dislexie, deși este o caracteristică întâlnită și în dislexie.

Dacă o persoană are dificultăți în învățarea matematicii, termenul corect pentru aceasta este discalculie si nu reprezintă un tip de dislexie.

Simptomele dislexiei

Semnele dislexiei pot fi dificil de recunoscut înainte de începerea școlii, însă unele indicii timpurii pot indica o problemă. Odată ce copilul ajunge la vârsta școlară, profesorul poate fi

primul care observă că există o problemă. Severitatea variază, dar starea devine adesea evidentă pe măsură ce copilul începe să învețe să citească.

Semne că un copil mic poate fi expus riscului de dislexie:

- Începe sa vorbească târziu
- Învață greu cuvinte noi
- Nu rostește corect cuvintele: inversează sunetele sau face confuzie între cuvintele care sună la fel
- Întâmpină probleme în a-și aminti sau numi litere, numere și culori
- Învață cu dificultate rime

Odata ce copilul este la școală, semnele și simptomele dislexiei pot deveni mai evidente:

- Citește cu mult sub nivelul sau de vârstă
- Are probleme de procesare și înțelegere a ceea ce aude
- Întâmpină dificultăți în a găsi cuvântul potrivit sau în a forma răspunsuri
- Are probleme care amintesc de succesiunea lucrurilor
- Observă cu dificultate asemănări și diferențe de litere și cuvinte
- Nu poate pronunța un cuvânt necunoscut
- Dificultăți de scriere
- Petrece foarte mult timp pentru a îndeplini sarcini care implică cititul sau scrisul
- Evită activitățile care implică cititul

Semnele de dislexie la adolescenți și adulți sunt similare cu cele la copii:

- Dificultate de citire, inclusiv cititul cu voce tare
- Citește și scrie lent și depune mult efort
- Probleme de ortografie
- Evită activitățile care implică cititul
- Pronunță greșit anumite nume sau cuvinte
- Înțelege cu greu glume sau expresii al caror sens nu este ușor de înțeles din cuvintele specifice (idiomuri)
- Petrece foarte mult timp pentru a îndeplini sarcini care implică cititul sau scrisul
- Rezumă cu greu o poveste
- Întâmpină probleme de învățare a unei limbi străine
- Memorează cu greu lucruri

- Rezolvă cu dificultate calcule și probleme de matematică

Disgrafie

Disgrafia este o tulburare neurologică care afectează scrisul pacientului. Un copil cu disgrafie are un scris dezordonat și incorect. La copii, afecțiunea este descoperită, de obicei, în momentul în care copilul începe să scrie. Disgrafia la adulți este asociată, de obicei, cu o traumă la nivelul creierului.

Care sunt semnele principale în disgrafie?

Un copil cu disgrafie va avea un scris dezordonat. Va scrie literele cu spații între ele și cu mărimi diferite de un scris calificat drept normal.

Scrisul dezordonat nu este singurul simptom. Disgrafia se poate recunoaște dacă observați cuvinte scrise greșit, chiar dacă un adult i-a precizat cum se scrie corect.

Copiii cu disgrafie pot să aibă dificultăți în organizarea literelor, numerelor sau cuvintelor pe o foaie cu linii trasate sau pe o pagină simplă.

Aceste greșeli pot să apară din cauza dificultăților vizual-spațiale (procesarea a ceea ce ochii văd) și a celor de procesare a limbajului (înțelegerea sensului cuvintelor pe care le aud).

Un copil cu disgrafie nu are de obicei dificultăți în relații sociale sau probleme speciale la rezultatele școlare.

Care sunt semnalele de alarmă în funcție de vârstă?

Simptome ale dislexiei la un copil preșcolar:

- Ținere ciudată a unui creion în mână într-o poziție anormală a corpului
- Copilul evită să deseneze sau să scrie
- Are dificultăți în a face corect forma literelor
- Lipsa spațiilor între litere și cuvinte
- Copilul nu înțelege diferența între majuscule și litere mici
- Incapacitate de a scrie și de a desena fără a depăși liniile sau marginile trasate
- Oboseala resimțită rapid în timp ce scrie
- Dislexia la un copil școlar
- Scris greu de descifrat
- Amestec de litere scrise de mână și de tipar
- Rostirea cuvintelor în momentul scrierii lor
- Concentrarea sporită pe scrierea cuvintelor determină pierderea înțelesului
- Omiterea sau neterminarea scrierii cuvintelor într-o propoziție.

Dislexia la adolescent și adult:

- Dificultate în a-și exprima gândurile, ideile în scris
- Greutate de a urmări ideile deja puse pe hârtie
- Adolescentul va face greșeli de sintaxă și de gramatică
- Un dezechilibru existent între ideile scrise și argumentarea lor oral

Discalculie

Discalculia este o tulburare de învățare în care, indiferent de intelectul persoanei, performanța acesteia prezintă întârzieri repetate în oricare domeniu al matematicii. Majoritatea persoanelor povestesc despre experiențele neplăcute referitoare la însușirea matematicii sau au auzit cazuri în rândul cunoștințelor. 10-15% dintre elevi au nevoie de ajutor la matematică, la câțiva dintre ei fiind eficientă corepetiția iar la 2-3% dintre aceștia rămâne în continuare ,o anumită instabilitate. Dacă performanțele copilului sunt sub nivelul intelectului și efortul depus nu corespunde cu rezultatele obținute, putem vorbi despre dificultăți de învățare.

Copilul discalculic întâmpină obstacole în învățare care necesită ajutor permanent.

Cauzele discalculiei:

Predispoziția genetică a creierului poate fi un factor cauzator al dificultății de învățare, sau leziunile creierului în copilăria timpurie poate fi un alt factor al apariției discalculiei. Problemele discalculiei pot apărea de la anomalii minore ale creierului sau de la disfuncțiile scoarței cerebrale, dar poate apărea și fără disfuncții ale creierului.

Uneori, chiar și cu simptomatologie neurologică de o intensiate redusă, discalculia poate să nu apară. Calculul aritmetic nu are nu centru bine stabilit în intelectul copilului. Funcțiile care participă în procesul calculului sunt: auzul, văzul, vorbirea etc.) Învățarea matematică are la bază funcționarea periodică și integrată a diferitelor procese ale intelectului. Pentru centrii vorbirii și centrii funcțiilor sonzorio-motrice este responsabilă emisfera stângă, iar emisfera dreapta se ocupă cu funcția de organizare și integrare vizualo-spațială. Discalculia depinde mai mult de aptitudinile vizualo-spațiale decât de cele verbale.

Un factor care reprezintă un impediment în învățarea matematicii poate fi și dereglarea emisferei drepte a creierului.

Discalculia nu este o deficiență a unei funcții a creierului sau a unei capacități, ci este o deficiență a interacțiunii sistemelor funcționale cerebrale.

Simptomele discalculiei:

- Neconcentrarea temporară de calcul pe fondul oboseli patologice.

- Asocieri generalizate: 16:4=20;
- Rigiditatea în enumerare:1,3,5,6,7;
- Desincronizarea: 356 365;
- Pseudoamnezia grafomotrică: enumerarea unui șir de numere învățate poate fi afectată de oboseală.
- Pseudoamnezia verbală: incapacitatea de redare a exercițiilor de matematică sau uitarea, omiterea numărului acestora în starea de oboseală.

Cauzele acestora:

- problema observării vizualo-spațiale;

- oboseala;

- incapacitatea coordonării mișcării ochiului și a acțiunii manuale;

- deficiența de atentie. (Pentru îmbunătățirea atenției este importantă intercalarea acțiunilor cu jocuri, cu obiecte, menite să stimuleze interesul).

Tipuri de discalculie:

1. Discalculia grafică:

-confundări de numere: 4, 5; vizual (6-9,x – +), omiteri, adăugiri;

-greseli de marime, forma, distanta, inclinare a scrierii cifrelor;

-substituirea: în loc de 502 se scrie 5002 -52;

-scrierea inversă a numerelor 64-46;

2. Discalculia privind cantitatea: -nesiguranța în ceea ce privește numerele și estimarea cantităților. Pentru aceste persoane este nevoie de experiență practică, să estimeze cât mai des cantitățile, iar cunoștințele noi trebuie legate de cele anterior dobândite.

3. Discalculia privind limbajul matematic: -nefixarea noțiunilor matematice poate duce la neînțelegerea matematicii.

4. Discalculia privind citirea simbolurilor matematice:

- citirea inversă: 26-62, 423-234;
- x4=16. De cate ori 4 este egal cu 16?
- Simptom regresiv în stare de oboseală cronică: în loc de 1,3,5 citeste 1,3,4,5;
- 2<5 2 e mai mic decat 5 sau 5 e mai mare decat 2?
- Repetarea cifrelor, omiterea;
- Desincronizarea.

5. Discalculia legată de memorie:

- Tabla înmulțirii și a împărțirii;
- Memoria numerelor.

6. Discalculia legată de gândire: deficiență a capacității de analiză și comparare, dificultatea generalizării.

Metode intructiv-educative pentru elevii cu discalculie:

- folosiți materiale practice, materiale de manipulare
- prioritizează cele mai utile abilități pentru gestionarea unei vieți în afara școlii
- permite utilizarea tabelelor înmulțirii la lecții și evaluări
- lăsați elevii să-și folosească degetele pentru a număra
- atingeți matematică - puncte pe cifre, numărați punctele
- permiteți elevilor să folosească un calculator (toată lumea are unul în telefonul mobil pe care să-l folosească oricând este nevoie în viață...)
- melodii și videoclipuri la matematicăînvață strategii pentru stânga și dreapta (ex. ceasul pe brațul stâng, semnele colorate în mașină, degetul mare și degetele de pe mâna stângă creează un L)
- învață-i cum să folosească Google Maps

ADHD

Oricare dintre noi, ocazional, poate avea dificultăți în concentrarea și menținerea atenției. Pentru unele persoane, însă, aceste dificultăți sunt foarte persistente și interferează zilnic cu munca, cu relațiile sociale, cu viața de familie, astfel încât sunt privite ca o tulburare psihiatrică.

Copiii cu ADHD sunt distrași ușor, nu finalizează ceea ce încep și nu sunt interesați de greșelile pe care le fac. Ei trec cu ușurință de la o activitate la alta și sunt instabili emoțional. Pe de altă parte, dispun de inteligență normală, în multe situații reușind să treacă peste momente dificile, ajutați de suportul mental. Mulți dintre acești copii sunt impulsivi. Ei par iritabili și neliniștiți, incapabili să tolereze frustrarea și sunt instabili emoțional. În general, acționează înainte de a gândi și nu își așteaptă rândul în timpul desfășurării unei activități. În conversație întrerup, vorbesc prea mult, prea repede și prea tare, spunând tot ce le trece prin minte.

Există 3 tipuri de ADHD:

1. Tipul predominant neatent: cu probleme de atenţie, distractibilitate, afectarea memoriei pe termen scurt şi a procesului de învăţare;

2. Tipul predominant hiperactiv: comportament impulsiv, autocontrol slab;

3. Tipul combinat: majoritatea copiilor cu ADHD intră în această categorie;

Deficitul de atenție se caracterizează prin:

- lipsa atenției la detalii sau greșeli inutile la serviciu ori în alte activități;
- dificultăți în menținerea atenției în timpul activităților desfășurate, cum ar fi cititul sau lectura de lungă durată;
- persoanele afectate nu par a asculta atunci când vorbiți direct cu ei;
- nu respectă instrucțiunile și nu reușesc să termine treburile la locul de muncă;
- au dificultăți în organizarea sarcinilor și a activităților- de exemplu, persoana poate fi împrăștiată și nu este capabilă să își gestioneze corespunzător timpul;
- evită sau resping sarcinile care necesită un efort mental susținut;
- pierd lucruri necesare realizării sarcinilor sau activităților, precum chei, portofele sau telefoane mobile;
- sunt ușor de distras de gânduri sau stimuli care nu au legătură cu activitatea pe care o fac;
- sunt uituci în activitățile zilnice, precum plătitul facturilor, respectarea întâlnirilor sau returnarea telefoanelor.

O persoană cu hiperactivitate - impulsivitate are următoarele manifestări:

- nervozitate, mișcatul mâinilor sau picioarelor, fâțâitul chiar și când stau pe scaun;
- se ridică de pe scaun în situații când ar trebui să stea jos;
- este neliniștit sau incapabil să stea locului pentru perioade mai lungi de timp;
- este incapabil să desfășoare activități de relaxare în liniște;
- vorbește excesiv;
- se grăbește cu răspunsul înainte ca întrebarea să fie terminată;
- are dificultăți în a-și aștepta rândul, de exemplu când stă la o coadă întrerupe sau deranjează alte persoane.

Simptome ADHD la preșcolar:

- Pare condus de un motor;
- Curiozitate exagerată;
- Joc gălăgios, distructiv;
- Solicită atenție exagerată din partea părintelui;
- Crize de furie frecvente, cooperare dificilă.

Simptome ADHD la școlar:

- Neliniștit, agitat, în continuă mișcare;
- Dificultăți în efectuarea sarcinilor școlare, performanță școlară scăzută;
- Nu se poate concentra sau este distras cu ușurință de stimuli;
- Dezorganizat, își pierde lucrurile, nu poate estima timpul;
- Dificultăți de a respecta regulile unui grup sau ale unui joc (dorește să fie lider);
- Impulsiv, vorbește neîntrebat, nu-și așteaptă rândul îi întrerupe pe ceilalți
- Nu observă pericolele, frecvent suferă diverse accidente;
- Poate asocia tulburări de învățare, ticuri.

Simptome ADHD la adolescent:

- Impulsiv, mai puțin hiperactiv;
- Neatent, plictisit, ușor de distras la stimuli;
- Comportament inadecvat la școală, refuz școlar, amânarea sarcinilor școlare;
- Probleme de disciplină în familie și la școală;
- Accese de furie, toleranță scăzută la frustrare;
- Nu recunoaște autoritatea și are relații tensionate cu cei de aceeași vârstă;
- Stimă de sine scăzută, risc de depresie;
- Risc de consum de substanțe, delicvență juvenilă.

Tulburarea din spectrul autismului TSA (ASD)

Cele trei nivele funcționale de autism

TSA Nivel 1 *Are nevoie de susținere*

Fără sprijin, deficitele în comunicarea socială cauzează deficiențe vizibile. Dificultăți de inițiere a interacțiunii sociale și exemple clare de răspunsuri atipice sau nereușite la deschiderile sociale ale altora. Poate părea să aibă un interes scăzut pentru interacțiunile sociale. de exemplu, o persoană care este capabilă să vorbească în propoziții complete și se angajează în comunicare, dar a cărei conversație dus-întors cu ceilalți eșuează și ale cărei încercări de a-și face prieteni sunt ciudate și de obicei fără succes.

Inflexibilitatea comportamentului provoacă interferențe nesemnificative cu funcționarea într-unul sau mai multe contexte. dificultăți de comutare între activități. problemele de organizare și planificare împiedică independența.

ASD nivel 2 care necesită suport substanțial

Deficiențe marcate în abilitățile de comunicare socială verbală și nonverbală: deficiențe sociale evidente chiar și cu sprijin; inițierea limitată a interacțiunilor sociale, răspunsurile reduse și

anormale la uverturile sociale ale altora. de exemplu, o persoană care vorbește în propoziții simple, a cărei interacțiune este limitată la interese speciale înguste și care are o comunicare nonverbală extrem de ciudată.

Inflexibilitatea comportamentului, dificultatea de a face față schimbării sau alte comportamente restrictive/repetitive apar suficient de frecvent pentru a fi evidente pentru ocazional.

ASD Nivelul 3: Necesită suport foarte substanțial

Deficitele severe ale abilităților de comunicare socială verbală și nonverbală provoacă deficiențe severe de funcționare, inițierea foarte limitată a interacțiunilor sociale și răspuns minim la deschiderile sociale ale altora. De exemplu, o persoană cu puține cuvinte de vorbire inteligibilă, care rareori inițiază interacțiunea și, atunci când o face, face abordări neobișnuite doar pentru a satisface nevoile și răspunde doar la abordări sociale foarte directe.

Inflexibilitatea comportamentului, dificultatea extremă de a face față schimbării sau alte comportamente restrictive/repetitive interferează semnificativ cu funcționarea în toate sferele. Mare suferință/ dificultate în schimbarea focalizării sau a acțiunii.

Elevii dăruiți/dotați

Copiii supradotaţi dezvoltă capacităţi de învăţare diferite de a celorlalţi copii, bazate pe modele de gândire specific. Aceste particularităţi necesită pregătirea specială a profesorilor care lucrează cu copii supradotaţi şi care trebuie să îşi dezvolte stiluri de predare adecvate şi necomune educaţiei de masă. Copiii supradotaţi se remarcă prin atitudini, dispoziţii şi obiceiuri ce valorifică mintea deschisă, obiectivitatea şi imparţialitatea. Ei practică în mod obişnuit metacogniţia, analizându-şi propriul proces de gândire. Antrenamentul intelectual ce trebuie să stea la baza oricărei activităţi/lecţii necesită planificarea, rezolvarea de probleme, decizia strategică, recomandarea de metodologii, comunicarea şi utilizarea experienţei altora în mod critic. Direcţionarea învăţării trebuie să se realizeze pe baza analizei optimului educaţional şi planificarea pentru viitor a acestuia.

Copiii supradotaţi sunt conduşi de o curiozitate aparte, ei sunt avizi de a înţelege cum funcţionează întreg universul, fiind capabili să îşi imagineze îmbunătăţiri sau reformări, să producă valori utile din punct de vedere social. De aceea, programele educaţionale pentru supradotaţi trebuie să răspundă unor cerinţe educative care să se plieze pe caracteristicile specifice ale gândirii lor care:

- ¾ ridică probleme şi întrebări vitale pe care le formulează clar şi precis; ¾ culege şi evaluează informaţii relevante folosind abstracţii pentru a le interpreta;
- ¾ ajunge la concluzii bine gândite şi la soluţii, testându-le pe criterii şi standarde relevante;

- ¾ gândeşte deschis şi nedogmatic în cadrul sistemelor de gândire alternative, recunoscând şi evaluând presupunerile proprii, implicaţiile şi consecinţele;
- ¾ comunică efectiv cu alţii construind soluţii pentru diferite probleme.

Elevii talentați au nevoie de provocări:

- oferi sarcini pe diferite niveluri
- lasa studentul sa aprofundeze mai mult
- pune întrebări suplimentare
- lasă elevul să accelereze prin curriculum
- oferă mai multe oportunități de a fi creativ
- programe de calculator și site-uri web în care elevii lucrează la nivel individual pe diferite materii și subiecte
- folosiți auto-reflecția și reflecția de la egal la egal
- cercetări suplimentare despre ceva care îi interesează pe elevi

elevul creează întrebări/sarcini pe care să le rezolve ceilalți -în cadrul temei

5**. Mijloace și instrumente pentru a ajuta elevii**

Probleme de concentrare:

- Împarte lecțiile lungi în câteva lecții mai scurte
- Variază activitățile (este mai ușor să îi ții concentrați)
- Predare multisenzorială (învață prin ascultare, vizual, prin atingere, gustare, mirosire)
- Existența unui ceas în clasă
- În timp ce ascultă, unii elevi simt nevoia să deseneze sau să se joace cu ceva (de ex. o minge antistres, spinner, bucăți mari de plastilină)
- Întoarce băncile cu spatele sau cu fața la perete (pentru o mai bună concentrare)
- Despărțitoare mai mici pe bănci (pentru a nu fi tentat de distracții)
- Despărțitoare mai mari între bănci sau într-un colț
- Protecții pentru urechi sau muzică în căști (pentru a fi cât mai puțin distrași)
- Pauze mai scurte în clasă (faceți ceva distractiv și prestabilit, precum desenatul, cititul, un joc sau un joc pe calculator etc)
- Pauze mai scurte în mișcare (să alerge în jurul școlii, să jongleze cu o minge, să arunce la coșul de baschet, să sară etc.)

- Dacă lecții sunt mai lungi, elevii au nevoie de mai mult de o singură pauză scurtă (se poate adapta în funcție de elevi)
- Lucrați într-o cameră sau grupă mai mică
- Un joc activ, mișcări de coordonare pentru întreaga clasă.

Impulsivitate:

- Plan de amplasament în clasă (pentru a evita cele mai rele distracții)
- Rutine (pentru a îi face să se simtă în siguranță)
- Puneți materialele acolo unde nu sunt prea multe distracții pe drum
- Verifică dacă elevii au înțeles ce au de făcut (pentru că dacă nu pot începe activitatea, ar putea face ceva impulsiv care nu ar trebui făcut…)
- În timpul pauzelor, este bine să ghidezi unii elevi în ce au de făcut.(Dacă ies afară fără să știe ce au de făcut, există riscul să facă ceva impulsiv.)
- Încurajați activitatea fizică, atât la școală cât și acasă (eliberează energia)
- Elevii numără până la 10, se gândesc la un loc sigur, merg la un adult, jonglează cu o minge, aruncă la coșul de baschet, aleargă în jurul școlii, lovesc o minge, ascultă muzică în căști, merg într-o cameră specială sau la o anumită persoană etc
- Cu calm, ajutați elevul să găsească strategii alternative să facă față anumitor situații în care se află deseori. (După, atunci când sunt calmi!) Au nevoie să învețe cum să rezolve situațiile dificile singuri în viitor.
- Folosiți poveștile sociale pentru a învăța comportamentul alternativ
- Învață copilul diferența dintre emoții și comportament. (Nu poți să oprești ceea ce simți, dar uneori este nevoie să schimbi comportamentul.)

Schimbări:

- Spuneți de la început programul, persoanele implicate, sau alte schimbări care apar câteodată la școală, de ex. excursii școlare, zile sportive, adunări, zile tematice etc. (minim cu o săptămână înainte)
- Explicați unde, ce, de ce, când și cine va fi acolo
- Este bine să transmiteți informația și părinților, astfel încât să îi poată pregăti pe copii pentru schimbare
- Dacă elevii devin foarte stresați cu privire la anumite schimbări, ar fi mai bine să găsiți alternative

- Pentru schimbări care vor dura, încearcă să creezi noi rutine cât de repede se poate
- Când se schimbă școala sau profesorul, este bine să existe o întâlnire cu elevul și părinții lui, și șansa să întâlnească noii profesori și să viziteze noile clase
- Poveștile sociale pot ajuta

Motivația:

- Găsește punctele tari ale elevilor (muzical, artistic, practic, lider bun, vorbitor bun,abilități IT, un jucător bun în echipă, scris frumos etc.)
- Găsește interesele elevului (ar fi posibil să le integrezi cumva în sarcinile de lucru?)
- Fii pasionat de propria disciplină
- Fii pozitiv când întâlnești elevii și arată-le că îți pasă
- Fii calm și înțelegător (astfel elevii vor vrea să mai vină la lecțiile voastre)
- Laudă un elev când face ceva bun, în loc să îi spui mereu ce face greșit
- *Recompensa* (de ex. când termini cu asta, poți desena, citi, juca un joc, juca pe calculator, juca cu lego, merge afară la joacă)
- Spune că le vei anunța părinții cu privire la cât de bine se descurcă
- Trimiteți scrisori săptămânal părinților cu informații despre copiii lor (cât mai pozitive posibil)
- Leagă materia ta cu lumea reală (așa elevii o să înțeleagă cum pot folosi cunoștințele și abilitățile în viață)
- Învățare multisenzorială (lasă elevii să folosească cât mai multe simțuri posibil atunci când învață: văzul, auzul, simțul tactil, mirosul, gustul)
- Află în ce mod învață elevul cel mai bine (văzând, ascultând, practic etc.)
- Folosește activitatea practică atunci când e posibil, dar bine structurată
- Lucrează interdisciplinar (tematic, și cooperează cu alte materii)
- Simplifică sarcinile pentru unii elevi (dacă nu intenționează să obțină nota maximă, îi poți ajuta să elimine sarcinile și informațiile nenecesare)
- Limitează cantitatea de material text pentru unii elevi (ex. dă exemple de numărul paginii sau site-ul pe internet unde pot elevii să găsească răspunsul)
- Variază lecțiile pentru a menține interesul și atenția elevilor (dar menține structura)
- Adaptează metodele de assessment (ex. teste orale, evaluare alternativă)

6. Strategii de calmare pentru elevi - copii:

- Baloane de săpun
- Să mestece gumă
- Să mestece o jucărie specială
- Să completeze un puzzle
- Să folosească o jucărie senzorială
- Să folosească o jucărie de pluș
- Să poarte o vestă cu greutăți
- Să folosească benzi elastice
- Să se târască printr-un tunel senzorial
- Să poarte căști care reduc zgomotul
- Să mănânce acadele
- Să folosești uleiuri esențiale
- Să folosești esențe florale
- Să asculte muzică
- Să audio cărți
- Să facă yoga
- Să se întindă sau să se balanseze pe o minge
- Să cânte ABC de la cap la coadă și de la coadă la cap
- Să construiască cu cuburi lego
- Să alerge
- Să se legene
- Să mângâie un câine sau o pisică
- Să deseneze cu cretă
- Să meargă la plimbare
- Să meargă într-un loc liniștit
- Să picteze o pictură
- Să rezolve un labirint, punct cu punct sau cuvinte încrucișate
- Să citească o carte
- Să numere încet înainte și înapoi
- Să ceară o îmbrățișare
- Să bea apă

- Să se învelească într-o pătură
- Să întoarcă capul sau să se uite de jos în sus
- Să închidă ochii
- Să fredoneze sau să cânte un cântec
- Să exerseze respiratul adânc
- Să meargă cu bicicleta
- Să deseneze un desen
- Să joace șotronul
- Să sară pe trambulină
- Să se cațere în copac
- Să cânte la un instrument și să facă muzică
- Să efectueze o muncă grea
- Să folosească o sticlă de calmare
- Să plimbe animalele
- Să danseze
- Să sară
- Să facă roaba
- Să facă o baie cu spumă
- Să bea un smoothie cu paiul
- Să faci fețe în oglindă
- Să bei o băutură caldă
- Să privești la o clepsidră, lampă lavă, sau acvariu
- Să rupi un șervețel de hârtie
- Să îndoi și să răsucești bețe
- Să mănânce ceva
- Să facă bule de săpun
- Să se joace cu slime, plastilină
- Să se uite la albume foto
- Să se joace cu morișca
- Să strângă o minge anti stres
- Să îmbrățișezi sau să strângi ușor o pernă sau o jucărie
- Să poarte o mască de ochi
- Să asculte sunetele naturii
- Să arunce titirezul

- Să folosească un mini aparat de masaj
- Să intre într-o șosetă de corp
- Să facă un obiect manual
- Să joacă un joc de masă cu un singur jucător
- Să își dea cu loțiune aromată
- Să poarte ochelari de soare
- Să aprindă o lumânare parfumată
- Să țină un jurnal
- Să coloreze o poză dintr-o carte de colorat
- Să se joace cu păpuși de umbre
- Să sufle o pană/fulg
- Să sufle un pampon folosind un pai
- Să facă o baie folosind săruri aromate
- Să ceară o pauză
- Să împingă într-un zid
- Să se joace cu un coș senzorial
- Să cadă pe o saltea
- Să facă un duș
- Să mănânce gheață
- Să facă niște întinderi de încheieturi
- Să își perie părul/pielea
- Să sufle bule într-o cană cu apă
- Să folosească autocolante aromate
- Să stingă luminile
- Să citească folosind o lanternă
- Să joace jocul *Văd cu ochii mei….*
- Să își/îți împletească părul
- Să urce pe o scară sau perete
- Să folosească afirmații pozitive
- Să îmbrățișeze pe cineva
- Să mâzgălească pe o hârtie, tablă….
- Să folosească carduri de calmare vizuală sau postere
- Să facă întinderi
- Să se joace cu un animal de companie

- Să își urmărească mâinile cu degetele

Instrumente de calmare pentru copiii mai mari

Elemente care le oferă copiilor o pauză de gândire:

- Puzzle
- Cărți de capitole de citit
- Carnet nescris/jurnal și ustensile de scris
- Carți de colorat
- Carte de activități
- Carduri de antrenament pentru creier
- Jocuri pentru un singur jucător

Elemente pentru sprijin senzorial auditiv:

- Căști care anulează zgomotul
- MP3 player cu muzică, sunete din natură, cărți audio, etc.
- Mașină de sunet

Elemente pentru sprijin oral:

- Gumă de mestecat, bomboane tari sau acadele
- Snacks cu texturi variate
- Colier de mestecat

Elemente care susțin respirația și relaxarea:

- Cărți cu poziții yoga sau carduri cu activități yoga
- Spray remedial de salvare

Elemente care oferă sprijin fizic:

- Sac de lovit/box
- Mini aparat de masaj
- Pernuță de ținut pe genunchi
- Greutăți de mâini
- Bandă rezistentă pentru exerciții
- Haine de compresie
- Pătură încălzită

- Pătură cu greutăți
- Coardă de sărit

Elemente de strâns, de jucat cu degetele sau care țin mâinile ocupate:

- Kituri Lego
- Minge antistres
- Cubul Rubik
- Puzzle logic de lemn sau metal
- Kituri de construit
- Bețișoare maleabile

Elemente de calmare vizuală:

- Caleidoscop
- Mască de ochi
- Caută și găsește cartea
- Lampa lavă

Elemente pentru calmarea simțului olfactiv:

- Spray cu uleiuri esențiale calmante
- Loțiuni parfumate

Strategii pentru adulții și copiii care se opun/ refuză:

Strategii proactive:

- Construiește o relație
- Începe munca fresh în fiecare zi
- Discută în mod explicit așteptările
- Introdu rutina
- Predă abilități sociale

- Folosește interesele elevilor
- Predă abilități de a ține pasul
- Identifică cauza declanșatoare
- Fii consecvent
- Integrează strategii SEL

Strategii în moment de criză:

- Stai calm
- Folosește strategii de reducerea tensiunilor
- Ajută copilul să își regleze emoțiile
- Folosește ignorarea planificată
- Nu o lua personal
- Oferă spațiu
- Fii clar și concis în exprimarea așteptărilor

Strategii post-problemă/criză:

- Asigură-te că elevul este calm
- Reflectează și rezolvă problema
- Faceți un plan împreună
- Oferă timp pentru ca strategiile să funcționeze
- Cere scuze când greșești
- Iartă și mergi mai departe
- Nu renunța.

Strategii de reducere a tensiunilor:

- Acționează calm, chiar dacă nu ești
- Spune ”hai să discutăm despre asta mai târziu”
- Folosește umorul să destinzi atmosfera
- Coboară tonul vocii
- Oferă o șansă
- Pleacă
- Întreabă ”Ce te-ar ajuta în acest moment?”
- Schimbă subiectul și abordează unul pozitiv
- Oferă spațiu personal

- Spune ”Înțeleg ce vrei să spui”
- Distrage atenția cu o poză care le place
- Arată că asculți
- Îndepărtează audiența
- Spune ”vreau să te ajut”
- Vorbește despre ceva ce le place
- Fă o glumă
- Încurajează persoana
- Amintește că au făcut ceva fantastic
- Spune ”Poți face asta”
- Cheamă un alt adult să ajute
- Spune ” Hai să chemăm pe …. Ar putea să ne ajute”
- Arată-te dispus să găsești o soluție
- Propune să schimbi modul în care faci ceva
- Reafirmă ce spune persoana respectivă
- Validează gândurile lor
- Evită exagerarea
- Folosește ascultarea activă
- Oferă o soluție
- Lasă persoana să vorbească fără să întrerupi
- Spune ”Îți înțeleg punctul de vedere”
- Propune o plimbare
- Clarifică așteptările
- Amintește de ceva ce iubesc
- Cere scuze pentru ceva ce ai făcut greșit sau felul în care a decurs
- Sugerează să facă o activitate preferată
- Întreabă dacă pot spune mai multe despre ce simt
- Încearcă să înțelegi perspectiva persoanei respective
- Micșorează ritmul astfel încât să eviți supraaglomerarea
- Spune ”Deci, ești supărat pentru că……. Corect?”
- Nu spune ”calmează-te”
- Arată empatie
- Încurajează persoana să folosească o strategie de a ține pasul
- Nu lua obiectele lor sau proprietățile lor personale

- Încurajează persoana să facă o plimbare sau să bea ceva
- Oferă posibilitatea unei ieșiri (pot merge în altă cameră sau să plece o perioadă)
- Întreabă ”Ar ajuta dacă…..?”
- Menține calea către ușă liberă
- Susține persoana cu replici pozitive
- Identifică punctele de vedere comune
- Amintește tot timpul ”Nu este nicio problemă”
- Spune ”Sunt aici pentru tine”
- Spune ”Vorbește cu mine” apoi ascultă
- Sugerează să ia o pauză
- Ignoră comportamentul
- Distrage atenția spunând ”Hei, hai să …..”
- Menține un ton respectuos
- ”Fă ceea ce are efect” pe moment
- Alocă timp pentru discuții ulterioare incidentului pentru a identifica moduri de îmbunătățire
- Sugerează să deseneze o poză a ceea ce s-a întâmplat
- Evită nevoia de a avea ultimul cuvânt

Social Stories

Este un conceput gândit de Carol Gray în 1991 pentru a îmbunătăți abilitățile sociale ale persoanelor cu tulburări din spectrul autismului (ASD). Obiectivul acestor povești este acela de a împărtăși informații, care se poate face printr-o descriere a evenimentelor care au loc în jurul subiectului și, de asemenea, de ce și cum s-au întâmplat ele. Poveștile sociale sunt folosite pentru a educa și ca laudă. Acestea pot fi spuse de către un educator, un părinte, un asistent social sau un psiholog școlar. Poveștile sociale modelează interacțiunea socială adecvată prin descrierea unei situații cu indicii sociale relevante, perspectivele altora și un răspuns adecvat sugerat. Poveștile sunt folosite pentru a recunoaște și a lăuda finalizarea cu succes a unei realizări, lansând astfel un model de urmat.

Poveștile sociale sunt considerate un tip de narațiune socială.

Poți folosi poveștile realizate deja și care sunt disponibile online, sau poți folosi poze și materiale pentru a crea propriile povești. Materiale și povești putem gasi accesând următoarele linkuri:

- www.abaresources.com/social-stories/
- www.autismparentingmagazine.com/social-stories-for-autistic-children/
- www.aspergersocialstories.com
- https://pixabay.com/

De ce să folosim poveștile sociale în lucrul cu elevii cu nevoi speciale?

- Pentru a învăța abilități sociale și de îngrijire personală
- Pentru a îi ajuta să își înțeleagă propriul comportament
- Să înțeleagă motivele care fac o persoană să se poarte într-un anumit fel
- Să asigure asistență în înțelegerea emoțiilor (precum mânia, tristețea și fericirea), precum și cum să le abordăm în mod efectiv
- Să ajutăm elevii să față față cu succes și ușor diferitelor schimbări și tranziții în viața lor de zi cu zi, precum și evenimentelor stresante
- Să îi încurajezi să își îmbunătățească punctele lor tari
- Este un instrument comportamental personalizat și adaptat pentru a ajuta elevii să învețe cum să se comporte în mod potrivit în anumite situații
- Să subliniezi comportamentul potrivit sau corect
- Pentru a preda cum să se alăture unei activități, să își folosească imaginația, și să se joace cu ceilalți
- Pentru a preda cum să inițiezi și să menții o prietenie, precum și cum să te alături activităților de grup

Înainte ca o schimbare sau un transfer să se întâmple, elevii trebuie să vadă sau să audă o poveste socială de mai multe ori. Este ca o mantra, dacă o vezi de suficient de multe ori, va deveni o parte din obiceiurile tale.

7. Instrumente de evaluare

Evaluare/ assessment:

- Test oral (pentru unii elevi)
- Test scris plus oral (profesorul pune întrebări oral pentru a clarifica niște răspunsuri)

- Timp mai mult pentru a termina testul
- Testul desfășurat într-o cameră mai mică împreună cu un asistent sau un profesor care să explice întrebările
- Verificare alternativă: prezentare orală, jocul de rol, realizarea unui video, realizarea unui program radio, realizarea unei povești sau eseu, compunerea unui cântec, realizarea unei benzi desenate, realizarea unui poster, construirea unui model, realizarea unei expoziții, realizarea unui blog, etc.
- Adaptarea evaluării la nivelul elevului

Prezentarea orală:

- Nu forța un elev care este deja speriat să prezinte ceva oral (sunt și alte alternative)
- Prezentarea în fața unui grup mai mic de elevi și un profesor
- Prezentarea doar în fața profesorului
- Profesorul/ specialistul în educație specială evaluează cunoștințele folosind căi alternative: întrebări, discuții, demonstrează practic (pentru ca evaluarea să fie cât mai puțin stresantă)
- Înregistrarea prezentării orale acasă și trimiterea fișierului audio sau video
- Dansul, exercițiile de coordonare, cântecele, cântatul la instrumente etc. pot fi de asemenea înregistrate acasă și trimise

Instrumente pentru a ajuta elevii la scris/citit:

- Teste/ cărți potrivite interesului arătat (printate de pe internet, carte grafică, carte de acțiune, Cartea Recordurilor, un ziar, etc.)
- Indică cu un creion sub sau deasupra cuvântului pe care îl citești
- Fă o linie pentru citit din hârtie colorată, laminată
- Folosește o hârtie colorată pentru a citi o literă sau un cuvânt
- Folosește o altă culoare de fundal în loc de alb (o copertă de plastic, colorați fundalul de mână cu creioane colorate, printați cu fundal colorat)
- Nu forțați niciodată pe cineva cu dificultăți de citire să citească în fața clasei! (altfel vor considera cititul ca fiind o acțiune îngrozitoare)
- Este mai bine să practice cititul în grupuri mici sau doar în doi
- Ascultă un text în timp ce îl urmărești cu degetul, creionul sau cu o linie de citit
- Cărți audio (pentru limbă, dar și pentru alte materii, ca ajutor)
- Folosește un calculator sau Ipad ca să scrie
- Programe de sinteză a vorbirii care citesc textul pentru tine

- Teste orale sau ascultă întrebările de pe un calculator și înregistrează răspunsurile
- Rugați părinții să le citească copiilor 10-15 minute în fiecare zi sau la 2 zile (pot face cu rândul ca să citească câte un paragraf sau câte o pagină fiecare)
- Repetați sunete legate de litere sau combinații de litere
- Folosește culori diferite pentru partea cuvântului pe care o dorești subliniată
- Desenează poze deasupra cuvântului (ex. stele și lună deasupra cuvântului noapte)
- Subliniază cuvintele cheie, sau poți afișa cuvintele cheie pe perete
- Hărți mentale
- Exersează memoria(pentru a ține minte mai multe litere, ex. șah, sudoku, învață să cânte la un instrument, exersează tehnici sportive, număratul în minte, programe de calculator speciale)

8. Strategii de predare folositoare pentru elevii care învață a doua limbă:

- Profesorul vorbește clar
- Stabilirea de rutine
- Învățare multisenzorială
- Modelaj
- Lucrul în perechi
- Lucrul pe grupe
- Cuvinte cheie
- Flash cards
- Acordarea de timp în plus
- Sarcini diferențiate
- Materialele să fie și în limba lor
- Încurajarea comunicării orale
- Personalizarea conținutului
- Încurajarea asumării riscului
- Poze
- Clipuri video
- Stabilirea unor obiective realiste
- Etichetarea obiectelor

- ❖ Conversații despre obiecte, sentimente, fapte etc.
- ❖ Brainstorming – cuvinte cunoscute înainte de predarea unei noi lecții
- ❖ Instrumente TIC/ suport tehnic
- ❖ Jocuri pe calculator
- ❖ Jocuri
- ❖ Diagrama Venn
- ❖ Fraze folositoare afișate pe pereți (Mi-ar plăcea să…., după părerea mea…., nu sunt de acord pentru că…, etc.)
- ❖ Conectarea cu interesele, experiențele și viața elevilor!!!
- ❖ Învață cultura (tehnici diferite de învățare)

Rezultate posibile:

- o Să realizeze o pagină web
- o Să găsească o soluție la o problemă a comunității
- o Să creeze un anunț pentru un serviciu public
- o Să scrie o carte
- o Să proiecteze un joc
- o Să genereze și să trimită o petiție
- o Să scrie o serie de scrisori
- o Să mimeze
- o Să proiecteze și să creeze un lucru cu acul
- o Să conducă un simpozion
- o Să construiască un planetariu
- o Să conducă o serie de interviuri
- o Să strângă o colecție
- o Să trimită articole unui jurnal, revistă sau ziar
- o Să interpreteze prin multimedia
- o Să proiecteze o structură
- o Să proiecteze și să conducă un experiment
- o Să colecteze și să analizeze mostre
- o Să planifice o călătorie sau o odisee
- o Să graveze sau să taie lemn
- o Să scrie scrisori unui editor
- o Să realizeze desene politice

- Să formuleze și să apere o teorie
- Să conducă o sesiune de antrenament sau instruire
- Să proiecteze și să predea la o clasă
- Să facă o demonstrație
- Să prezinte un articol de știri
- Să scrie o nouă lege sau plan
- Să realizeze centre de învățare
- Să creeze rețete autentice
- Coregrafii
- Să prezinte/simuleze un proces
- Să facă un plan
- Să compileze și să noteze un set de resurse pe Internet
- Să proiecteze un nou produs
- Să scrie o serie de cântece
- Să creeze un dicționar pe anumite subiecte
- Să facă și să ducă la îndeplinire un plan
- Să proiecteze o simulare
- Să scrie un muzical
- Să facă o expoziție de muzeu
- Să fie mentor
- Să scrie sau să producă o piesă de teatru
- Să compileze un ziar
- Să conducă o etnografie
- Să scrie o biografie
- Să prezinte un eseu foto
- Să țină o conferință de presă
- Să facă și să folosească un chestionar
- Să conducă o dezbatere
- Să facă un documentar video
- Să creeze o serie de ilustrații
- Să scrie poezii
- Să dezvolte instrumente
- Să proiecteze și să realizeze instrumente muzicale
- Să proiecteze o campanie de publicitate

- Să compileze o broșură
- Să prezinte un program radio
- Să facă un show cu păpuși
- Să creeze o serie de materiale pentru expus pe pereți
- Să facă săpături arheologice
- Să proiecteze și să realizeze costume
- Să prezinte un monolog interior
- Să genereze tabele și diagrame pentru e explica idei

Centre de activități posibile:

- ✓ Citire
- ✓ Telefonare
- ✓ Creare
- ✓ Scriere
- ✓ Construire
- ✓ Căutare
- ✓ Ipoteza
- ✓ Design
- ✓ Supraveghere
- ✓ Interviu
- ✓ Umbră
- ✓ Vizitare
- ✓ Brainstorm
- ✓ Analiză
- ✓ Evaluare
- ✓ Potrivire
- ✓ Rezolvare
- ✓ Start
- ✓ Cercetare
- ✓ Critică
- ✓ Imaginație
- ✓ Experiment
- ✓ Dezvoltare
- ✓ Invenție

- ✓ Prezicere
- ✓ Observare
- ✓ Demonstrare
- ✓ Planificare
- ✓ Măsurare
- ✓ Grafică
- ✓ Listare
- ✓ Combinare
- ✓ Deducție
- ✓ Teoretizare
- ✓ Notare
- ✓ Simulare
- ✓ Reclamă
- ✓ Descoperire
- ✓ Respingere
- ✓ Întrebare
- ✓ Povestire
- ✓ Convingere
- ✓ Studiu
- ✓ Ilustrare
- ✓ Colecționare
- ✓ Hartă
- ✓ Etichetare
- ✓ Comparare
- ✓ Identificare
- ✓ Editare
- ✓ Eliminare
- ✓ Tabel
- ✓ Îmbunătățire
- ✓ Explicare
- ✓ Dirijare
- ✓ Inventare
- ✓ Aranjarea conversației
- ✓ Investigare

- ✓ Folosire
- ✓ Substituire
- ✓ Adaptare
- ✓ Rearanjare
- ✓ Descriere

Crearea de teme/sarcini diferențiate:

Ce însemnă elementele KUDoS (Know- a ști, Understand – a înțelege, Do – a face):

a) Know – a ști – se referă la fapte, definiții, date, și alte elemente cheie pe care elevul trebuie să le învețe

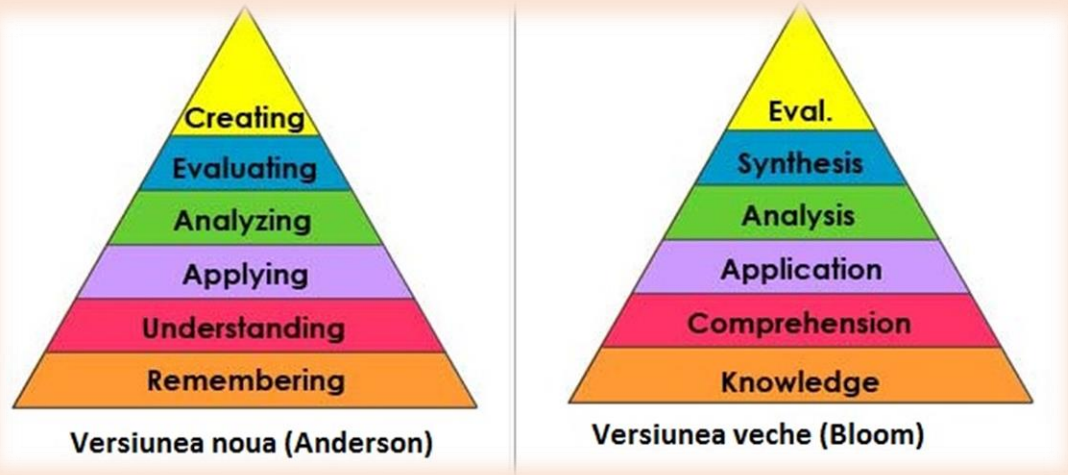
b) Understand – a înțelege – se referă la concepte, principii sau, în general, idei mari învățate de elevi.

c) Do – a face – întrunește abilități și procese și cum pot aplica elevii în mod independent cunoștințele lor (a și b) în activități de continuare sau în alte contexte în afara orelor. Acestea sunt adesea scrise ca verbe.

(Sursă: Primary Professional Development service, p.9)

Taxonomia lui Bloom

Este un model util pentru examinarea și diferențierea nivelelor de învățare a sarcinilor și de discutare a întrebărilor la toate materiile.

Abilități de gândire la nivel mai înalt sau mai scăzut:

1. Cunoștințe (să știi)
2. Înțelegere (să înțelegi)

3. Aplicare (să folosești)
4. Analiză (să examinezi)
5. Sinteză (să creezi)
6. Evaluare (să judeci)

   (Sursă: Primary Professional Development Service, p. 10, 12+24)

Sarcini pe niveluri

- Sarcinile pe niveluri sunt o serie de sarcini corelate pe complexitate variată.
- Sarcinile pe niveluri implică toți elevii, fiind focusat pe același conținut sau obiectiv curricular dar procesul și/ sau produsul va varia în funcție de pregătirea sau abilitatea copilului.
- Sarcini modificate – sarcini de bază – sarcini extinse

Diferențierea:

”Exploatând ritmul, nivelul și tipul de instruire, răspunzi nevoilor individuale, stilurilor și intereselor elevilor.”

(Sursă: Heacox, 2002)

Pentru a spori diferențierea:

- Cunoaște elevii – interesele lor, stilurile de învățare preferate, nivelul actual de cunoștințe și abilități
- Organizează clasa – mediul fizic, grupare flexibilă, proceduri și sisteme agreate pentru a învăța învățarea independentă

  (Sursă: Primary Professional Development Service; pdst.ie)

  Strategii de diferențiere:
  - Introduceți rutine de la început (instrucțiuni clare, cunosc unde să meargă, știu unde găsesc material)
  - Programe individuale (oferă exemple)
  - Nivel diferit al materialelor/cărților
  - Cărți codate de colorat
  - Activități de grup după nivel (lucrează cu ce îți trebuie la o materie)
  - Pauze mai scurte pentru elevii care au probleme de concentrare
  - Folosirea unui Ipad sau calculator

- Există programe de calculator pentru multe materii care exersează abilități și concepte diferite pentru niveluri diferite (ex. Khan Academy etc.)
- Acordarea de timp suplimentar elevilor care au altă limbă maternă pentru a traduce cuvintele cheie
- Sarcini de bază, sarcini modificate (simplificate), sarcini extinse (mai provocator)
- E bine să ai o bază de materiale în plus pentru elevii care termină sau vor/au nevoie de mai multă practică
- Modificarea mediului și crearea de condiții pentru elevii cu dizabilități https://www.youtube.com/watch?v=O0xdaCEqrU0
- Stații de lucru; idei de lucru independente, în timp ce îi ajuți pe alții: ”Rotirea stațiilor: instrucțiuni diferite pentru a ajunge la toți elevii” https://www.youtube.com/watch?v=Kg38A1ggYiE
- Învață elevii să se auto ajute
- Sarcini semnificative cu instrucțiuni ușor de urmat
- Sarcini de recapitulare (niveluri diferite)
- Lucrul pe calculator
- Munca în grup sau pereche
- Studiul independent
- Activități de descoperire/ proiect

9. **Indexul pentru includere**

- Este un set de materiale care asistă autoevaluarea în toate aspectele școlarizării, inclusiv activitățile la locul de joacă, în cancelarie sau sala de clasă!
- ÎNCURAJEAZĂ tot personalul școlii, părinți, reprezentanți ai copiilor să contribuie la planificarea dezvoltării incluzive și la punerea ei în aplicare!
- Scop: Ajută școlile să să reducă barierele învățării și încurajează participarea tuturor copiilor și tinerilor.
- Concepte cheie:

- Includerea
- Barierele învățării și participării
- Resurse pentru a susține învățarea și participarea
- Suport pentru diversitate

- Incluziunea în educație: valorificarea tuturor elevilor și a personalului în mod egal

”Indexul nu este o inițiativă suplimentară, ci o cale de a îmbunătăți școlile conform valorilor de incluziune. Nu este o alternativă de a crește realizările, ci despre modul de a face asta printr-un mod care construiește relații de colaborare și îmbunătățește învățarea și mediul de predare.”
”Școala consideră că materialul a fost de ajutor pentru a identifica probleme de dezvoltare, care altfel ar fi fost trecute cu vederea, și să pună soluțiile în aplicare.”
Cele trei dimensiuni ale Indexului:

- Producerea de Politici incluzive
- Implicarea de Practici incluzive
- Crearea Culturii incluzive

Procesul:

- Analiza statutului actual al școlii
- Crearea unui plan de dezvoltare al școlii
- Implementarea priorităților
- Monitorizarea și evaluarea în relație cu Indexul de Incluziune
  www.eenet.org.uk/resources/docs/Index%20English.pdf
  http://csie.org.uk

  Beneficiile activităților de tip Team building:

  - Îmbunătățesc comunicarea
  - Sporesc colaborarea
  - Sporesc motivația
  - Permit cunoașterea reciprocă
  - Încurajează creativitatea
  - Exersează abilități de rezolvare a problemelor
  - Descoperă punctele tari ale oamenilor (ex. spirit de lider, gândirea inovativă, abilități organizaționale etc.)
  - Sentimentul că realizează ceva împreună
  - Pot exersa abilități de reflectare post activitate

10. Instrumente ICT gratuite pentru profesori:

Datorită noilor provocări tehnologice, și pentru că toți elevii reacționează foarte bine la activitățile care folosesc tehnologia modernă, aceste instrumente online, platforme educaționale reprezintă un ajutor de încredere și foarte apreciat. Acestea sunt doar o parte dintre resursele ICTcare pot fi utilizate în activitatea la clasă sau online, pot fi folosite în toate procesele actului educațional, de la predare, schematizare, fixare, recapitulare, temă, proiect, aprofundare.

www.google.com/intl/en/culturalinstitute/worldwonders - călătorii virtuale; pentru geografie, cultură și istorie;

www.studystack.com – flash cards online;

https://quizlet.com/ - flash cards online;

https://wordwall.net/ - exerciții, jocuri;

www.duolingo.com – învățarea unei limbi străine;

www.ego4u.com – gramatica limbii engleze online;

www.storylineonline.net/books/kissing-hand/ - citirea cărților în limba engleză;

http://www.freereading.net – activități pentru dezvoltarea alfabetizării;

www.easel.ly – crearea de postere/fluturași;

www.makebelifscomix.com – creare de desene animate în orice limbă;

www.canva.com – crearea de instrumente pentru începători sau avansați;

http://www.math-aids.com/ - creează automat fișe de lucru la matematică;

www.worksheetworks.com – fișe de lucru pentru matematică, engleză și geografie;

www.mathworksheets4kids.com – fișe de lucru pentru matematică și științe;

www.coolmath4kids.com – lecții, activități, jocuri amuzante de matematică;

www.khanacademy.org – lecții și activități la matematică, științe, artă, științe umane, TIC și economie;

www.teacherspayteachers.com – lecții, filmulețe, fișe gratuite;

http://learnzillion.com – lecții video, documente la matematică și engleză;

http://screencast-o-matic.com – înregistrări online;

http://printfriendly.com – versiunea pdf a oricărui site web;

https://storybird.com/ - scrierea și citirea poveștilor cu poze;

https://infovisual.info/en - dicționar vizual;

www.printablepaper.net – fișe de printat;

http://www.kahoot.com – jocuri;

www.classroomscreen.com – ecran cu instrucțiuni;

https://padlet.com/ - tablă online;

www.blogger.com – crearea unui blog;

https://learningapps.org/ - exerciții interactive pentru materii diferite;

www.digipuzzle.net – jocuri educative;

https://www.friendshipcircle.org/blog/2014/02/05/10-examples-of-inclusion-for-those-who-need-to-see-it-to-believe-it/ - 10 exemple de incluziune;

https://www.schooleducationgateway.eu – platformă europeană de educație școlară;

https://www.schooleducationgateway.eu/en/pub/resources/toolkitsforschools.htm - instrument european pentru școli;

https://www.schooleducationgateway.eu/en/pub/teacher_academy/teaching_materials/handbook-teaching-in-diversity.htm - manual de predare a diversității;

www.etwinning.net – platforma eTwinning.

Alte instrumente gratuite pentru profesori:

http://www.learnalberta.ca/content/ieptLibrary/lib08.html - bibliotecă pentru educația incluzivă;

https://dascentre.educ.ualberta.ca/chapter-two-parts-we-play-we-play-our-school-community#teachers – idei de susținere a incluziunii pentru toți cei implicați;

http://www.learnalberta.ca/content/ieptLibrary/lib05.html - despre comportament și participarea socială;

https://www.ecac-parentcenter.org/ - informații despre nevoile speciale;

www.edutopia.org – subiecte legate de școală;

www.understood.org/en - informații despre diferențe, nevoi speciale;

www.understood.org/en/glossary - dicționar cuvinte nevoi speciale;

https://goalbookapp.com/toolkit/v/strategies - strategii pentru egalitate;

https://childdevelopment.com.au/areas-of-concern/diagnoses/down-syndrome/ - informații sindromul Down;

https://thinkhealth.priorityhealth.com/brain-health-5-tips-to-improve-memory-and-cognitive-function/ - 5 căi de a îmbunătăți memoria;

https://www.youtube.com/watch?v=-4bXKY_IRUE – aplicație pentru elevii cu autism;

https://www.tefl.net/download/posters/ - postere;

https://www.tefl.net/esl-games/ - jocuri pentru limbi străine.

Resurse ICT pentru limbi străine

Busy Teacher (www.busyteacher.org)

O colecție foarte mare de materiale de învățare a limbii engleze gata de utilizare la toate nivelurile, disponibile mai ales într-un format editabil. Le puteți folosi fără restricții, chiar și fără a vă înregistra pe site. Materialele sunt de obicei destul de scurte și simple, dar cu siguranță utile. Dezavantajul site-ului este că poate părea un pic haotic, ceea ce motorul de căutare nu facilitează, de exemplu, ceea ce nu permite să separe ușor conținutul destinat adulților de cele destinate copiilor sau adolescenților.

ISL Collective (en.islcollective.com)

Platforma pentru schimbul de învățare a limbii engleze. Gratuit de utilizat, este necesară doar înregistrarea. Cu fiecare material, vom găsi informații despre numărul de descărcări, precum și o evaluare și orice comentarii ale utilizatorilor, care este foarte util. Majoritatea materialelor disponibile aici sunt destinate copiilor și adolescenților, dar puteți găsi și exerciții interesante pentru adulți.

Sunt disponibile și versiuni ceva mai puțin complete în germană, franceză și rusă (de.islcollective.com, fr.islcollective.com, respectiv ru.islcollective.com)

ESL Base (www.eslbase.com)

Posibilitatea de a descărca serii de exerciții și planuri de lecție în limba engleză. Selecția este limitată, dar veți găsi pe site multe alte resurse utile (articole metodologice, informații despre cursurile TEFL și oferte de muncă pentru profesorii de engleză din întreaga lume).

The Internet TESL Journal (http://iteslj.org/)

Un set de conținut din TESL Internet Journal, publicat în perioada 1995 - 2010. Vom găsi planuri de lecție, articole de cercetare, sfaturi pentru profesori etc.

Using English (www.usingenglish.com)

O mare selecție de scenarii și serii de exerciții cu accent pe gramatică. Site-ul este organizat oarecum haotic, dar cu puțină răbdare, puteți găsi documentație pentru un anumit nivel pe un subiect care ne interesează.

Teaching English (www.teachingenglish.org.uk)

Site web susținut de BBC și British Council. O selecție largă de planuri de lecții și exerciții. Vârstele și nivelurile sunt clar separate. Spre deosebire de alte site-uri de acest tip, multe sunt însoțite de înregistrări realizate profesional, care pot fi citite sau descărcate de pe site.

Există, de asemenea, o secțiune cu materiale de învățare a limbilor de afaceri.

ThoughtCo (www.thoughtco.com)

O selecție largă de materiale de învățare pentru diferite materii, nu doar limbi. Documentele sunt adesea îmbogățite cu conținut video și sunt în general sub formă de articole care pot fi utilizate pentru auto-învățare sau adaptate pentru a fi utilizate în clasă.

Este important de menționat că, pe lângă limba engleză, sunt disponibile secțiuni pe alte limbi (spaniolă, germană, franceză, italiană, japoneză, chineză și rusă), dar utilizarea acestora necesită o bună stăpânire a limbii engleză.

Business Insider (www.businessinsider.com)

Una dintre sursele mele preferate de articole cu care puteți construi materiale de curs. Articolele Business Insider sunt perfecte pentru acest lucru: nu sunt foarte lungi și de obicei au o structură foarte clară (formatul este adesea „5 factori care ...” etc.) Adesea apare conținut nou (cel puțin de mai multe ori pe zi). Desigur, subiectele de afaceri domină, dar cu siguranță puteți găsi articole cu interese mai generale pentru studenți.

Este important de menționat că Business Insider are mai multe versiuni lingvistice - pe lângă versiunile britanice, americane și australiene, precum și franceză, germană, spaniolă, italiană etc.

YouTube (www.youtube.com)

Sunt un mare fan al folosirii YouTube pentru pregătirea conținutului. Alegerea filmelor este foarte simplă (publicitate, pedagogie, interviuri, clipuri de televiziune etc.). Probabil puteți găsi ceva pe orice subiect. Este important de menționat că aici avem o gamă foarte largă de limbi, nelimitate pentru cei mai populari. Desigur, revine profesorului să verifice dacă filmul este potrivit pentru pregătire din punct de vedere al conținutului, exactității limbajului și accentului.

Pentru studenții mai puțin avansați pentru care conținutul autentic poate fi prea dificil, avem mai multe soluții pe YouTube. În primul rând, vom găsi multe materiale pentru învățarea limbilor străine. În al doilea rând, pentru majoritatea limbilor, subtitrările sunt generate automat (sau le puteți genera accesând setările), ceea ce va facilita înțelegerea persoanelor mai puțin avansate. Și în final, a treia opțiune, cea mai interesantă: orice videoclip de pe YouTube poate fi citit în mișcare lentă. Dacă nu, recomand o viteză de 0,5x - un film lansat la 0,75x devine fundamental natural, dar în același timp este mult mai ușor de înțeles pentru cei mai puțin avansați.

YouGlish (www.youglish.com)

Site foarte interesant bazat pe YouTube - din păcate, disponibil numai în engleză. Introducem un cuvânt sau o expresie în engleză în motorul de căutare și primim linkuri către clipuri în care cuvântul este rostit - exact acolo unde îl putem auzi. Marea majoritate a videoclipurilor de căutare ale YouGlish sunt subiecte TED populare. De asemenea, puteți alege accentul pe care doriți să îl auziți (britanic, american, francez).

11. Surse:

https://www.reginamaria.ro/utile/dictionar-de-afectiuni/dislexia

https://www.formaremedicala.ro/educatie-pacienti/disgrafia-simptome-si-masuri-in-functie-de-varsta-copilului/

https://www.cabinet-logopedic-alexia.ro/discalculia/

https://www.helpautism.ro/autism/tulburarea-de-tip-deficit-de-atentie-si-hiperactivitate-adhd

Designing Inclusive Learning Environments (ILE) to Support all Students (DILEs), curs Europass Teacher Academy, Florența, Italia, iulie 2021 - https://www.teacheracademy.eu/course/inclusive-education/

"Material realizat cu sprijinul financiar al Comisiei Europene. Conţinutul prezentului material reprezintă responsabilitatea exclusivă a autorilor, iar Agenţia Naţională şi Comisia Europeană nu sunt responsabile pentru modul în care va fi folosit conţinutul informaţiei."

Cofinantat prin programul Erasmus+al Uniunii Europene

culture
communication
efficiency
methods
misunderstanding